

sammen med, at det moderne samfund stadig tager flere og flere nye stoffer i brug, stoffer som i vidt omfang havner i affald og som medfører, at der knytter sig en stadig stigende risiko for forurening af omgivelserne til samfundets affaldsfrembringelse.

Denne udvikling forstærkes af, at den betydelige indsats, som i disse år gøres for at rense luft og vand, medfører, at der frembringes stadig større mængder affald, som det bliver mere og mere vanskeligt og dermed også dyrere at behandle og deponere på miljømæssig forsvarlig vis. Som eksempler på affald, som stammer fra rensning af luft og vand, kan nævnes flyveaske fra kulfyrede kraftværker og slam fra spildevandsrensning. Mængden af slam, som i 1974 udgjorde omkring 1 mill. tons pr. år, ventes at stige med 250 pct. fra 1972 til 1982, i takt med, at de kommunale spildevandsplaner realiseres. De voksende affaldsmængder udgør imidlertid ikke blot en belastning af miljøet i form af forurening fra bortskaffelse og arealforbrug til deponering af affald. De er også udtryk for, at det moderne samfund er baseret på en intensiv udvinding af naturlige ressourcer og et hurtigt forbrug af produkterne heraf.

Denne intensive udvinding af naturlige ressourcer medfører på forskellig vis en belastning af miljøet. Et eksempel herpå er de miljøproblemer, som følger med udvinding og oparbejdning af mineraliske råstoffer. Et andet eksempel er, at et fortsat stigende forbrug af træ ofte kun kan realiseres ved et mere intensiveret skovbrug, hvilket indebærer mere plantageaftig drift og større gødningsforbrug.

De voksende affaldsmængder betyder, at samfundet løbende skal investere i anlæg til affaldsbortskaffelse. Et foreløbigt skøn viser således, at der i de næste 12 år forudses investeret godt en milliard kroner i anlæg til behandling og deponering af affald. Skønnet er udarbejdet af miljøstyrelsen på basis af en række oplæg til regionale affaldsplaner.

Investeringer i traditionel affaldsbortskaffelse sikrer som hovedregel blot, at affaldet bortskaffes på en forsvarlig måde. Det må anses for ønskeligt, om investeringer til affaldsbortskaffelse kan kombineres med investeringer, som sikrer rensning og anvendelse af de materialer og produkter fra affald, som med fordel kan genanvendes. Investeringer i genanvendelse vil være fordelagtig i hvert fald i den forstand, at de reducerer samfundets forbrug af nyindvundne, ofte importerede ressourcer og medvirker til at skabe nye arbejdspladser, samtidig med at belastningen af miljøet reduceres. En samlet samfundsøkonomisk vurdering må dog

også inddrage andre faktorer, bl. a. energiforbrug, omkostningsforhold og konkurrencehensyn. Netop indenfor papirområdet og drikkevareemballageområdet synes der at være gode muligheder for etablering af anlæg, der sikrer genanvendelse fremfor traditionel affaldsbehandling.

Det må forudses, at de samlede investeringer kan blive større end ovennævnte beløb på godt en milliard kroner, hvis der skal afsættes midler til at oparbejde de indsamlede produkter. Ved sammenligning af investeringsbehovene må der imidlertid, som ovenfor anført, tages hensyn til de fordele, som følger af den øgede genanvendelse, som de øgede investeringer resulterer i. Miljøstyrelsen har i øvrigt skønnet, at investeringerne i den egentlige affaldsbehandling vil kunne reduceres med 200-300 mill. kr., hvis man som omtalt satser på en rimelig høj grad af genanvendelse.

Det er derfor værd at understrege, at en konsekvent gennemført reduktion af affaldsmængderne vil kunne reducere behovet for investeringer i affaldsbehandlingssektoren væsentligt og samtidig medføre en række andre samfundsmæssige fordele. En forudsætning herfor er dog, at de genanvendelige materialer kan viderforarbejdes og afsættes. Omfanget af de samlede investeringer er vanskeligt at vurdere. Det skyldes bl. a., at der foregår en hastig teknisk udvikling på genanvendelsesområdet. Af denne grund er det i øvrigt væsentligt, at anlæg til affaldsbortskaffelse og oparbejdning af affald til genanvendelse i disse år opbygges fleksibelt, således at man ikke bliver bundet til store anlæg, som forudsætter en fast tilførsel af store affaldsmængder, idet dette kunne hindre en effektiv udnyttelse af nye metoder og teknikker til genanvendelse og begrænsning af affald.

Fra et miljømæssigt synspunkt er det således ønskeligt at få mulighed for at regulere affaldsmængderne med henblik på at nedbringe samfundets frembringelse af affald. Dette ønske vil ofte være i overensstemmelse med de intensiverede bestræbelser på at reducere energi- og råvareforbrug, som de seneste års stigninger i energi- og råvarepriser har medført. Disse bestræbelser må for lande, der som Danmark må importere langt den overvejende del af sine råvarer, betyde, at der skal gøres en særlig indsats for at fremme en samfundsmæssig hensigtsmæssig udnyttelse af eksisterende ressourcer. På en række områder må ønskerne om reduceret affaldsproduktion og forbedret ressourceudnyttelse realiseres gennem teknologiske og planlægningsmæssige udviklinger henimod en mere ressourceøkonomisk industri («affaldsfri teknologi»). Dette teknologiske stadi ligger nogle tiår